

<https://aikuiskasvatus.fi>

Rajat ylittävä tiedelehti
<https://aikuiskasvatus.fi>

<https://www.facebook.com/kasvatuksentiedelehdet/>

<https://twitter.com/aikuiskasvatus>

<https://www.linkedin.com>

[MIKÄ AIKUISKASVATUS? \(HTTPS://AIKUISKASVATUS.FI/MIKA-AIKUISKASVATUS/\)](https://aikuiskasvatus.fi/mika-aikuiskasvatus/)

[OHJEITA KIRJOITTAJALLE \(HTTPS://AIKUISKASVATUS.FI/OHJEITA-KIRJOITTAJALLE/\)](https://aikuiskasvatus.fi/ohjeita-kirjoittajalle/)

[BLOGI \(HTTPS://AIKUISKASVATUS.FI/BLOGI/\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/)

[YHTEYSTIEDOT \(HTTPS://AIKUISKASVATUS.FI/YHTEYSTIEDOT/\)](https://aikuiskasvatus.fi/yhteystiedot/)

[TILAA UUTISKIRJE \(HTTPS://KVS-LV.CREAMAILER.FI/SURVEY/ANSWER/4IYVR6P7OLVUH\)](https://kvs-lv.creamailer.fi/survey/answer/4iyvr6p7olvuh/)

[Ota yhteyttä toimitukseen
\(https://aikuiskasvatus.fi/yhteystiedot/\)](https://aikuiskasvatus.fi/yhteystiedot/)

[Mediatiedot
\(https://aikuiskasvatus.fi/mediatiedot/\)](https://aikuiskasvatus.fi/mediatiedot/)

[Osta irtonumeroita KVS-kaupasta
\(https://kvskauppa.fi/\)](https://kvskauppa.fi/)

Ammattikorkeakoulujen on tavoiteltava ekososiaalista sivistystä globaalien haasteiden ratkomiseksi.

En olisi huolissani osaamisesta, viisaudesta pikemminkin

Ammattikorkeakoulujen tavoitteet on ajateltava uusiksi ekososiaalisen sivistyksen pohjalta.

04.02.2020 · HANNU L. T. HEIKKINEN

[\(HTTPS://AIKUISKASVATUS.FI/BLOGI/KIRJOITTAJA/HANNU-L-T-HEIKKINEN/\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/kirjoittaja/hannu-l-t-heikkinen/)

Osaaminen on aikamme muotisana. Sitä viljellään politiikassa, työelämässä ja korkeakouluissa. Uusimmassa hallitusohjelmassa 'osaaminen' mainitaan 98 kertaa.

Sanotaan, että osaaminen on ratkaisu tulevaisuuden haasteisiin. Minä ajattelen toisin. Enemmän kuin osaamista tarvitsemme viisautta.

Ajassamme on paljon samaa kuin 1930-luvussa (<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000006361288.html>). Silloin totisesti osattiin. Osattiin tehostaa teollista tuotantoa. Osattiin manipuloida ihmisiä vihalla ja valheilla. Osattiin valjastaa tekninen osaaminen tankkien ja taistelulaivojen rakentamiseen.

Natsien parasta osaamista oli vihan, poliittisen retoriikan ja disinformaation käyttäminen poliittisten päämäärien saavuttamiseksi. Näillä iskee nationalistinen populismi myös tänään. Hyökkäyksen kohteena olivat silloin – kuten nyt – älyllinen ja kulttuurinen eliitti: tutkijat ja taiteilijat. Vihalistalla ovat myös riippumattomat tiedotusvälineet, viranomaiset, oikeuslaitos ja poliisi. Yleensäkin ihmiset, joita pidetään väärin ajattelevina, väärän värisinä tai väärän rotuisina.

Seuraukset tunnetaan nimellä toinen maailmansota.

Välineellinen järki peittää viisauden

Teknis-välineellisen järjellisyuden korostamista seurasi totaalinen järjettömyys. Tapahtumien kulun kiteyttivät sodan jälkitunnelmissa filosofit **Max Horkheimer** ja

Theodor W. Adorno teoksessaan *Valistuksen dialektiikka*

https://monoskop.org/images/2/27/Horkheimer_Max_Adorno_Theodor_W_Dialectic_of_Enlightenment_Philosophical_Fragments

Luontoa ja ihmisiä osattiin käyttää tehokkaasti välineinä.

Totisesti osattiin. Mutta oltiinko viisaita?

Avainsanat

[aikuiskasvatus
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/aikuiskasvatus-40/\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/aikuiskasvatus-40/)

[aikuisopiskelu
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/aikuisopiskelu-aktivismi\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/aikuisopiskelu-aktivismi)

[ammattikorkeakoulu
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/ammattikorkeakoulu-arviointi\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/ammattikorkeakoulu-arviointi)

[Bolognan prosessi
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/Bolognan_prosessi/\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/Bolognan_prosessi)

[ekososiaalinen sivistys
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/sivistys/\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/ekososiaalinen_sivistys)

[hyve-etiikka
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/etiikka/\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/hyve-etiikka)

[itsekasvatus
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/kasvatusfilosofia\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/itsekasvatus)

[kaupunkisuunnittelu
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/kestavyysajattelu\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/kaupunkisuunnittelu)

[kielitaito
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/kirjallisuus\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/kielitaito)

[korkeakoulu
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/lukupiiri\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/korkeakoulu)

[maahanmuutto
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/monilajinen_empatia\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/maahanmuutto)

[empatia/\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/empatia/)

[monitieteisyys
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/Muutoslaboratoria\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/monitieteisyys)

[nuorisotutkimus
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/oppiminen\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/nuorisotutkimus)

[oppimisvaikeudet
\(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/\)](https://aikuiskasvatus.fi/blogi/oppimisvaikeudet)

Meillä on edessä sama ongelma, jos huomio kapenee osaamiseen. Välineellinen järki valtaa koulutuksen peittäen viisauden ja sivistyksen.

Koulutusta käytetään tehokkaana tuotannon välineenä. Tämä ilmenee koulutuskustannusten optimointina: työnantajat saavat osaavaa työvoimaa, jonka tuottamiseen käytetään mahdollisimman vähän resursseja. Pidetään turhana investoida filosofisten ja yhteiskunnallisten kysymysten käsittelyyn. Niillä on merkitystä vain, jos ne edistävät tuottavuutta.

Osaamispuheessa kaikkua jo 1930-luku. Kuuletteko?

Ekososiaalinen sivistys ammattikorkeakoulun tavoitteeksi

Kollegani ammattikorkeakoulusta kertoi lukeneensa yliopettaja **Harri Kukkonen** kanssa kirjoittamani tiedeartikkelin "[Ammattikorkeakoulu toisin ajateltuna](https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/88096/47282)". (<https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/88096/47282>)

Pohdimme siinä, mihin yksipuolinen osaamisen korostaminen voi johtaa. Paikalliseen työelämäyhteistyöhön perustuvan näkökulman sijaan ehdotamme laajaa tulkintaa ammattikorkeakoulusta. Ammattikorkeakoulujen tavoitteeksi tulisi ottaa ekososiaalinen sivistys.

Se perustuu ajatukseen, että ekologisten ongelmien ymmärretään niveltävän yhteiskunnallisiin, sosiaalisiin, teknisiin ja taloudellisiin haasteisiin. Vain teknis-välineelliseen osaamiseen keskittyvä koulutus ei riitä ratkaisemaan niitä.

Kollega ihmetteli, eikö samaa viestiä pitäisi viedä yliopistoillekin. Oikeassa oli. Ei meillä ole varaa jättää sivuun sivistyksen tavoittelua millään koulutuksen alueella.

Viisaus ilmenee toiminnassa

Iltapäivälehtien kommenttipalstat ja verkkokeskustelut herättävät ihmettelemään, onko sivistys täysin katoamassa. Energiaa hukataan vihaamiseen, nälvimiseen, kiusaamiseen ja öyhöttämiseen. Valtioneuvoston toimeen panema tuore tutkimus [Viha vallassa](https://tietokaytoon.fi/julkaisut/raportti?pubid=URN:ISBN:978-952-287-786-4) (<https://tietokaytoon.fi/julkaisut/raportti?pubid=URN:ISBN:978-952-287-786-4>) osoittaa, että muodollisesti korkeaan koulutustaso ei takaa, etteikö ihminen voisi sortua vihapuheeseen.

Siksi osaamisen sijaan olisi parempi siirtää painopistettä sivistyksen ja viisauden tavoitteluun. Myös ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa.

Viisaus on muutakin kuin ajattelemista. Se tulee esille vasta siinä, miten ihminen toimii – tai jättää toimimatta. Hitlerin valtaan nousua ei ratkaissut se, että häntä olisi kannattanut enemmistö. Ratkaisun tekivät tavalliset saksalaiset, jotka eivät viitsineet tai uskaltaneet tehdä mitään.

Ehkäpä ihmisten mitta alkaa tulla täyteen vihapuheen ja rasismien suhteen. Vihapuhetta vastustamaan syntyi myös kymmeniä tuhansia ihmisiä koonnut [Silakkaliike](https://silakkaliike.fi/) (<https://silakkaliike.fi/>).

Sen säännöissä puolustetaan ihmisten yhtäläistä ihmisarvoa ja yhdenvertaisuutta. Jakolinjoihin pyrkivän politiikan sijaan yritetään sovittaa näkemyksiä, kuunnella ja ymmärtää toisia. Silakkaliikkeen säännöt sopivat viisauden määritelmäksi lähes sellaisenaan.

Ennen kaikkea Silakkaliikkeessä ei vain puhuta vaan lisäksi toimitaan valhetta ja vihapuhetta vastaan.

Se on viisautta.

Kuva: [Markus Spiske](https://unsplash.com/@markusspiske/) (<https://unsplash.com/@markusspiske/>) Unsplash.

Lisää aiheesta:

- Hannu L. T. Heikkinen & Harri Kukkonen: Ammattikorkeakoulu toisin ajateltuna – Osaaminen, sivistys ja tiedon intressit. *Aikuiskasvatus* 4/2019.
- [Ammattikorkeakoululla on annettavaa globaalien ongelmien ratkaisemiseen – Tehtävää on lavennettava ekososiaaliseen sivistykseen](https://kvs-uutishuone.sivuviidakko.fi/uutishuone/tiedotteet/2019/12/ammattikorkeakoululla-on-annettavaa-globaalien-ongelmien-ratkaisemiseen-tehtavaa-on-lavennettava-ekososiaaliseen-sivistykseen.html). (<https://kvs-uutishuone.sivuviidakko.fi/uutishuone/tiedotteet/2019/12/ammattikorkeakoululla-on-annettavaa-globaalien-ongelmien-ratkaisemiseen-tehtavaa-on-lavennettava-ekososiaaliseen-sivistykseen.html>) Tiedote.

osaamistavoitteet
(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/osallisuus>)

(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/planetaariset_kriisit)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/kriisit/>)

sivistys
(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/sivistysyliopisto>)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/teemanumero>)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/tiedeartikkeli>)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/tiedejulkaisu>)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/tohtorikoulutus>)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/toimintavalmiudet>)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/toimituskunta>)

(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/toimituskunta_tutuksi)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/tutuksi/>)

tutkimus
(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/tutkinnot>)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/työelämä>)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/väitöskirja>)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/väitöskirjatutkija>)

(https://aikuiskasvatus.fi/blogi/yleiset_valmiudet)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/valmiudet/>)

yliopisto
(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/yrittäjyys>)

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/>)

Blogitekstit

Väitöskirjatutkijat
sivistysyliopiston raunioilla

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/sivistysyliopiston-raunioilla/>)

Tutkijan tärkein työkalu on luottamus

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/tarkein-tyokaluu-on-luottamus/>)

"Koulutuksen kilvoittelussa kaikki ei ole vain itsestä kiinni"

(<https://aikuiskasvatus.fi/blogi/kaikki-ei-ole-vain-itsesta-kiinni>)

Kvs

Säätiö • Foundation (<https://kansanvalistusseura.fi/>)

(<https://www.aikuiskasvatuksentutkimusseura.fi/>)

[Evästeet \(https://aikuiskasvatus.fi/evasteet/\)](https://aikuiskasvatus.fi/evasteet/)

Kvs

Elm Magazine
(<https://elmmagazine.eu/>)